

SUBOTICA U BAČKOJ, franjevačka crkva

fotograf u Bukureštu i Beču. Nakon toga ponovno je u Splitu, gdje ima vlastiti fotografski atelje. Snima turističke, folklorne i povijesno-umjetničke fotografije za izdanja »Jadranske straže«, »Arhiva za propagandu Jadrana«, te za druge domaće i inozemne publikacije. God. 1948–54. fotograf Arheološkoga muzeja u Splitu, snima i za potrebe drugih muzejskih i znanstvenih ustanova. Između dva svj. r. i u prvom poslijeratnom razdoblju bio je najistaknutiji fotograf spomeničkoga naslijeđa Dalmacije, poglavito Splita.

D. Kt.

STUPČANICA, ruševine maloga srednjovj. burga *SI* od Daruvara. Unutar zidina, koje se povode za zemljištem, nalazi se visoka i čvrsta kula pomno građena, s klesancima na uglovima. Uzidane kamene stubbe vode na gornje katove. Na najvišem je dijelu prozor romaničkoga oblika. U XIV. je st. grad bio u posjedu Tiboldovića, od 1408. bio je kraljevski, 1428–81. držali su ga Gorjanski, a potom Banfyjevci. U tur. je rukama bio 1542–1688 (nakon toga u ruševinama).

LIT.: *Gj. Szabo*, SG.

A. Ht.

STUPICA, Bojan, redatelj i scenograf (Ljubljana, 1. VIII. 1910 – Beograd, 23. V. 1970). Završio studij arhitekture u Ljubljani 1934. Djelovao je u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu, gdje je stvarao nekonvencionalne predstave. U zagrebačkome Hrvatskom narodnom kazalištu provodi sezonu 1940–41. i dvije sezone od 1955; scenski opremio petnaestak dramskih i jedno operno djelo (G. S. Kaufman i E. Ferber, *Večera u osam*, 1955; G. B. Shaw, *Sveta Ivana*, 1955; R. Marinković, *Glorija*, 1955, 1963; J. Anouilh, *Colombe*, 1956). U oblikovanju scenskoga prostora bio je zagovornik funkcionalističkih rješenja i jednostavnih elemenata.

LIT.: *A. Celio-Cega*, Scenografija Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu (1945–1967), Zagreb 1985. — Repertoar hrvatskih kazališta 1840–1860–1980, I i II, Zagreb 1990.

R.

STUPNIK, selo JZ od Zagreba. Župna crkva Sv. Ivana Nepomuka jednobrodna je barokna građevina (1769) sa zaobljenim svetištem, uz koje je sakristija; zvonik je uz glavno pročelje. Iluzionističke freske na svodu svetišta (oko 1772) pripisuju se A. Lerchingeru i A. Archeru. U crkvi je glavni oltar (oko 1772), slika »Sv. Tri kralja« (oko 1780), ispovjedaonica, krstionica s reljefom krštenja (1790) i pokaznica u stilu rokoka. — U kapeli *Marije Lauretanske* u glavni je oltar (1749) bio ukomponiran pil s Marijinim kipom, što ga je dao podignuti K. Čunčić (1701). — U kapeli Sv. Benedikta (1705) nalaze se tri oltara iz XVIII. st. Kapela je vjerojatno podignuta na mjestu burga, koji je 1452. pripadao grofovima Celjskim. Jednokatna je župna kurija kasnobarokna građevina.

LIT.: *J. Barle*, Zagrebački arcidijakoniat do godine 1642, Zagreb 1903, str. 78. — *A. Schneider*, Popisivanje, 1939, str. 178.

A. Ht.

STURM, Friedrich, slikar (Beč, 1822. ili 1823 – Weissenbach, 1. XI. 1898). Slikanje učio kod svojega oca, slikara na porculanu i emajlu, potom studirao na bečkoj Akademiji. Pedesetih godina boravio u Slavoniji gdje je

slikao portrete (*Andrija Torkvat Brlić*, 1852), oltarne slike i zidne dekoracije. God. 1852. oslikao je strop u đakovačkome biskupskom dvoru i naslikao više slika u Ivankovu za župnika Pachmana. Djela mu stilski pripadaju romantizmu. God. 1868–92. profesor na školi Muzeja za umjetnost i obrt u Beču.

LIT.: *I. Kršnjavi*, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, HK, 1905, I. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961.

V. Fo.

SUBOTICA, grad na S Bačke. Naselje se prvi put spominje 1381. God. 1470. erdeljski vojvoda János Pongrácz podiže tvrđavu od koje su očuvani ostaci unutar zvonika franjevačke crkve. God. 1542. zauzimaju ga Turci; 1779. carica Marija Terezija proglašuje ga slobodnim kraljevskim gradom koji dobiva naziv *Maria Theresiopolis*. Od toga doba počinje planirani razvoj grada.

Arhit. pečat tome ravničarskome gradu daju vertikale mnogobrojnih crkava te toranj Gradske kuće. Najstariju crkvu podižu franjevci uz staru tvrđavu 1736; na juž. kuli tvrđave podižu zvonik. Poslije je sagrađen samostan a za rekonstrukcije 1907–08. i drugi zvonik. Unutar samostana je kapelica Crne Gospe sa slikom posebno štovane Majke Božje iz XVII. st. Katedrala Sv. Terezije Avilske, sagrađena 1798, monumentalna je barokna građevina rađena po nacrtu F. Kaufmanna a završena po projektu A. Heiszlera. Orgulje je izradio majstor Czervenko (oko 1800).

S. se razvila u moderan srednjoeur. grad potkraj XIX. st. i poč. XX. st. Sagrađene su dvije kat. crkve: Sv. Roka (1896) i Sv. Jurja (1897). Umjetnost secesije dala je gradu uz pojedinačne građevine (Gradska kuća, Sinagoga, Gradska biblioteka, Gimnazija, Ženski štrand na Paliću) svojestran pečat prepoznatljiv unutar srednjoeur. urbanizma.

U Subotici djeluje Gradski muzej (osn. 1848) i Bačka galerija (osn. 1926).

S. je kulturno, prosvjetno i političko središte bačkih Hrvata.

LIT.: *M. Botić*, Zlatni dani Subotice, Subotica 1930. — *B. Krstić*, Subotica, Subotica 1995. R.

SUBOTICA, selo SZ od Koprivnice. Ant. nalazi dokazuju da je ovdje bila postaja (*mansio*) na cesti Poetovio – Mursa. Od 1659. spominje se drvena kapela Sv. Margarete; nakon 1787. sagrađena je današnja zidana kasno-barokno-klasicistička kapela pačetvorinaste osnove. U njoj je kasno-barokni oltar tipa tabernakula na kojemu su klasicistički drveni svijećnjaci.

LIT.: *R. Horvat*, Župe u Hrvatskoj Podravini, u knjizi: Hrvatska prošlost, II, 1941, str. 75. — *A. Horvat*, Prilog poznavanju nestale drvene arhitekture s područja kotara Koprivnice, Bulletin JAZU, 1961, 1–2, str. 18, 25.

A. Ht.

SUDNIK, Ivica, muzealac i fotograf (Samobor, 24. X. 1910). Po zanimanju urar. Od 1925. skuplja gradu za budući fundus Samoborskoga muzeja, koji je osn. 1948 (samoborska bibliografija i kronika te samoborske starine). Bio je direktor muzeja od osnutka do 1981. i počasni konzervator 1948–74. Objavljuje stručne tekstove o muzejskoj problematiki i kulturnopov. zbivanjima u Samoboru i okolici (»Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske«, Bulletin JAZU, »Samoborske novine«). Snima reportažnu fotografiju, najčešće prizore iz športa, života Samobora te prirodne ljepote (*Dogovor na selu*, 1936; *Kruh naš svagdanji*, 1937). God. 1938. objavio *Album Samobora* s nizom vlastitih fotografija. Izlaže od 1933. u zemlji i inozemstvu; samostalno izlagao u Zagrebu 1993.

LIT.: *Ivica Sudnik*, Dodjela nagrade Pavao Ritter Vitezović, 1987, 1/2. — *M. Šigir*, Majstor crno-bijele fotografije, Vjesnik, 4. XII. 1993. — Fotografija u Hrvatskoj 1948–1951 (katalog), Zagreb 1994.

V. Fo.

SUHOPOLJE, selo I od Virovitice. Župna crkva Sv. Terezije klasicistička je građevina sa svetištem četverokutne osnove, kružnim brodom (presvođen kupolom) uz koji su bočno dva zvonika; uz glavno pročelje je trijem sa četiri jaka stupa, a pjevalište počiva na osam stupova. Crkva je istaknuta spomenik arhitekture klasicizma, a podignuli su ga grofovi Jankovići poč. XIX. st. U unutrašnjosti su iz istoga doba gl. oltar tipa tabernakula sa šest drvenih svijećnjaka i slikom patrona (rad J. C. Schöffa iz Budimpešte, 1814), propovjedaonica u obliku pećine s likom Sv. Petra (prelićena), orgulje, sjedalo s grbovima donatora, slike *Pietà* (1862) i Sv. Trojstvo S. Hamplera (?). Uz dvorac građen u duhu historizizma prostorni je park s neogotičkim mauzolejem Jankovića. Uz cestu u Suhopolju i okolici stara je aleja jablanova i platana.

A. Ht.

SUIĆ, Mate, arheolog i povjesničar (Postira, 3. XI. 1915). Studirao klasičnu filologiju, arheologiju i povijest staroga vijeka na Filozofskome